

ji je prihitel na pomoč rešilni oddelek, ki jo je po dolgem ter mučnem iskanju našel in prepeljal v bolnico.

Proti takemu postopanju bo moral nastopiti Jugoslovanski klub! Do pred dnevi so se vršile vojaške vaje po celnem Dravskem in Ptujem polju. Kar se še doslej ni zgodilo, se je letos, da so te vaje ovirale v lepih in solčnih dnevih delo na polju in da je bilo več hiš krog Ptujke gore in tudi po drugod izpraznjenih. Prebivalstvo je ogorčeno radi takega postopanja in se obrača na Jugoslovanski klub, naj spravi to zadevo pred narodno skupščino, da se kakor letos v prihodnje ne bo več postopalo tako s civilnim prebivalstvom ob priliki vojaških vaj.

Korist od nove ceste. Prebivalci Dravskega polja krog Podove so zelo pogrešali dobro cesto do svojih senožeti. Z največjo težavo so vozili seno, otavo pa so čestokrat kar na travnikih pustili. Seveda je s tem trpela živinoreja. Zasluga podovskega župana, odbornikov in občanov je, da je sedaj drugače. Vrli možje so zopet spravili v dobro stanje cesto za Grajevnikom, za kar jim bodo trajno hvaležni vsi okoličani.

Novice od Sv. Jakoba v Slov. gor. Trgatev je po večini končana. Pridelek je za dobri dve tretjini manjši od lanskega leta, je pa zato dve do tri stopinje boljši. Zalostno je pa to, da kupci ponujajo iste cene, kakor v lanskem letu. Ne dobijo sicer veliko, a tuintam le ljudje morajo dati, ker so v sili za denar. Tisto malo vina, kar ga ljudje letos dobijo, na vsak način mora imeti boljše cene, sicer nas bode obdelovanje vinogradov samo spravilo v še hušjo gospodarsko stisko. — V kolikor toliko veselih dneh trgatev se je zgodil žalosten smrtni slučaj. Znani prenašalec kruha na Sladki vrh iz tukajšnje pekarije Flucher je dne 12. t. m. ponoči utonil v nekem tukajšnjem ribniku. Našli so ga šele šest dni pozneje. Njegov koš in obušalo je ležalo poleg ribnika. Slučaj je precej zmotan. Samomor je popolnoma izključen. Sedaj se ne more vedeti, ali je zločin ali nesreča. Vtopljenec zapuša ženo in nepreskrbljene otroke.

Smrt vzgledne žene pri Sv. Ani v Slovenskih goricah. Pretečeni pondeljek smo ob številni udeležbi župljanov zagrebli Jero Karner, posestnico v Krembergu. Bila je nad 20 let vdova, edinega otroka je pokopala v nežni mladosti. Obširno posestvo je testamentarično zapustila svojemu sorodnikom, kateri so ji dolga leta zvesto služili, pričana, da je tudi v večnosti ne bodo pozabili. Znatni znesek je izročila za slikanje domače cerkve; pomagala je denarno in naturalno ob zidavi Društvenega doma. Oče luči naj bo dobri rajni materi dobrotljiv plačnik. Žalostnim sorodnikom pa naše odkrito sožalje!

Podsulo ga je. Grof Attems ima v gozdu v Gornjem Jugu, občina Cigonca pri Slov. Bistrici, tri zelo velike ribnike. Tretji ribnik so zadnje dni snažili in popravljali. Pred vsem so izkopali pod zemljo prehod iz tretjega ribnika v drugega in so pri tem delu premalo podprli izkopano in kot človek visoko izdolbino. Pri izkopavanju predora je bil zaposlen zadnji petek 30letni delavec Hribernik Viktor iz Križnega vrha in oče dveh nepreskrbljenih otrok. Hribernik je zapustil zadnji petek zvečer kot zadnje delo in ko je že bil iz predora zunaj, je še skočil nazaj po motiko, katero je bil pozabil pri delu. Ko je bil v izdolbini, se je nenadoma sesula preslabo podprta zemlja v taki množini na ubogega Hribernika, da mu je zlomilo pri prti hrbtnico in je obležal takoj mrtev. Preteklo je precej časa, predno so prihiteli njegovi sotovariši in ga izkopali popolnoma zmečkanega ter mrtvega.

Pritožbe pekov iz ljutomerskega okraja. Podeželska pekarija je danes najbolj nevhvalna obrt. Nese komaj toliko, da se lastnik skromno preživi, zato pa mu grozi od najrazličnejših strani nevarnost: konkurenca in uradne šikanje ga čestokrat primorajo, da svojo obrt opusti. Gospod Z. je v »Obrtnem vestniku« napravil račun, koliko podeželski pek v enem dnevu zasluži. Iz 50 kg moke, katero povprečno dnevno porabi za pecivo, mu ostane po odbitku vseh režijskih stroškov 17 dinarjev za življenje. S tem pa mora vzdrževati rodbino in svoje gospodarstvo. Vsakod mora uvideti, da se da ob tej svoti komaj živovariti, ne pa pošteno živeti. In vendar se najdejo oblasti, ki z najstrožjo kontrolo in težko kaznijo skušajo peke naravnost uničiti. Tako strogo je zlasti v Ljutomerškem okraju. Za vsak najmanjši orestopek je kaznen. Če so žemlje slučajno za nekaj gramov lažje, kot predpisanih 6—7½ dkg, že sledi zaporna kazen. Temu se mora na vsak način odpomoči, drugače bo ta obrt zatrla.

Zelo nevaren požar pri Ljutomeru. V soboto zvečer je izbruhnil požar v škodnjem posestniku Murkoviča v Cezanjevih pri Ljutomeru. Na pomoč je prihitelo sedem požarnih bramb, katerim se je posrečilo rešiti vso živino in ohraniti stanovanjsko hišo ter sosedna poslopja. Uničeni pa

so vsi gospodarski prideški in ima lastnik velikansko škodo. Tekom dveh tednov je v tej vasi že tretjič gorelo in je torej utemeljen sum, da je ta ogenj podtaknila zlobna roka. V nevarnosti je bila vsa vasa, ker je gorelo sredi vasi.

Nasilen zet. Iz Ključarovec pri Ormožu nam poročajo o nezasuženi usodi, katere žrtev je postal ugleden posestnik, občinski odbornik in katoliški misleč mož g. Antona Kosi. Znani demokratski agitator Alojz Stanjko, ki se je pred par leti priženil v Ključarovec, je svojega hišnega gospodarja Kosija nevarno pretepel ter tako težko poškodoval, da je moral starček iskati zdravniško pomoč. Ta nasilnost je posledica našega sovražnika alkohola.

Pogreb posestnika Franca Arliča na Dobrni. Na Dobrni je umrl v starosti 72 let obče spoštovani posestnik Franc Arlič. Rajni je bil prvi ognjegasec pri dobrnški požarni bramb, ki je bila ustanovljena leta 1876 in je bil tudi svoj čas uslužbenec toplic na Dobrni. Svoj čas se je udeležil pohoda avstrijske vojske v Bosno ter Hercegovino. Doma na Dobrni je bil dolgo let občinski odbornik in eden najboljših lovecev. Rajni je bil goreč kristjan in je obiskal v svojem življenju 43krat božjo pot Matere božje v Pušavi. Njegovo priljubljenost ter spoštovanje je dokazal sijajni pogreb, katerega se je udeležila poleg občinstva tudi požarna bramba v uniformi in loveci. Krsto so nosili og njegasci in ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika ravnatelj toplic in v zadnje slovo so mu oddali lovski tovariši strel. Rajnemu bo ohranjen na Dobrni ter v okolici časten spomin, njegovi žalujoči družini naše sožalje!

Iz laškega okraja. Zadnji čas nas obiskujejo in nadlegujejo večkrat cele trume cigánov, kakor tudi drugih beračev in prosilcev iz južnih delov naše države, letošnje leto so prišli beračiti Turki iz Bosne. Naše ljudstvo je večnoma samo ubogo in še posebno letos, ko je letina bolj slaba. Za poplavljenice itak naši po možnosti radi darujejo, vendar vsakemu pa ne moremo darovati. Med prosilci je tudi več takih, ki nimajo nobenih pismenih dokumentov pri sebi, vendar ljudje rajši hitro kaj malega darujejo, da se iznebijo nadležnosti, posebno če so pri hiši otroci in stari ljudje sami doma. Okrajno poglavarstvo in orožniki pa naj skrbijo, da ne bodo beračili ljudje, ki niso potrebni.

Vse potrebščine za jesen in zimo si nakupite najbolje in najceneje v trgovini Franc Sencar, Mala Nedelja in Ljutomer. Velika izbira raznih stofov. Zaloga vseh čevljarških potrebščin. Nakup jaja, masla, suhih gob in vseh poljskih pridelkov vedno po najnižjih dnevnih cenah. Prepričajte se! Oglejte si zalogo! 1399

Še enkrat prebivalstvu ob severni meji!

V »Gospodarju« z dne 14. oktobra sem pod gornjim naslovom objavil članek, v katerem sem navedel par slučajev, kake krivice delajo posamezni cariniki našemu prebivalstvu na meji. V članku sem jasno poudaril, da »poštene uradnike spoštujemo, ker vemo, da red mora biti. A proti krivičnemu postopanju pa se ima pravico in se mora vsak človek braniti.« Opisal sem, kako so hoteli nekateri cariniki zabraniti kmetom vožnjo na mline v Avstrijo, kako so brez zakonite podlage, ampak kar po svoje, pobirali od ljudstva na meji nek nov 40dstotni davek, — protizakonito visoke pristojbine v obmejnem prometu, — kako so račune pri carinanju pisali na svoj način. Ob koncu sem pozval ljudi brez ozira na strankarsko pripadnost, naj mi poročajo o takih nerednostih. Vse to sem napisal, ker so vsak dan prihajali k meni kmetje, viničarji in tudi drugi (vseh strank) ter se pritoževali, kako po nepotrebnem šikanirajo nekateri uradniki carine in finančne kontrole prebivalstvo ob meji. V rokah imam iz obmejnih krajev čez 50 pisem (ne samo iz vrst pristašev SLS), kjer ljudje opisujejo mnogovrstne nerednosti v obmejnih krajih. Zadeva za mene ni strankarska, ampak strogo gospodarskega značaja za celokupno obmejno prebivalstvo. S tem, da sem se zavzel za potrebe in pravice ljudstva, sem se strašno zameril cariniku Milosavljeviču, ki je bil pred kratkim nenadoma uradno prestavljen iz Gornje Sv. Kungote, in zameril sem se tudi svečinskemu nadučitelju g. Mohorju.

Oba gospoda sta napisala neko izjavo, katere strašno hvali carinika Milosavljeviča. Dobila sta nekatere podpise, a druge sta sama podpisala. Izjavo sta objavila v »Taboru« in »Jutru«. Pišeta, da je bil carinik premeščen le iz strankarskih razlogov in to na moje zahtevo. »Jutro« je še zapisalo debelo laž, da se je nek tihotapec »klerikalec« pritožil pri meni, ker je Milosavljevič pri njem našel neko blago. Ta trditev je iz trte izvita. Takega slučaja jaz ne poznam. Pa pa ugotavljam sledeče:

je prva vzgojne vsebine posebno za mladino, vabimo vse prijatelje lepe igre, da se jih udeležijo v obilnem številu!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Tukajšnje bralno društvo uprizaro v nedeljo, dne 24. oktobra t. l. v Slomškovi dvorani 5 dejansko ljudsko igró »Požigalka« in enodejansko burko »Zamorec«. Sosedje in domačini, pridite v obilnem številu.

Potovalni kino Ferdo Kosi, Mala Nedelja. V nedeljo, 31. okt. se v Društvenem domu pri Mali Nedelji predvaja znameniti film »Kraljica sužnjeve«, prekrasna drama v šestih dejanjih, katere se je odigravala pred Kristusovim rojstvom. Vsebine: Egiptovski kraljestvo Faraona Menapta, krutega vladarja napram Judom. Življenje Izraelcev za časa Mojzesa ter kazni božja za egiptovski ljudstvo in veličasten odhod Izraelcev z Mojzeso preko Rdečega morja. Strahovite vojske med Faraonom in Izraelci, Faraonova vojska potopljena. Sežiganje velikega duhovna na grmadi ter mnogo drugih, pretresljivih prizorov iz starega veka, ki se sploh ne dajo popisati. Da bo vsakemu omogočeno si to znamenitost ogledati, se vršijo v nedeljo, 31. oktobra tri predstave: Prva predstava po rani sv. maši, ob pol 8. uri zjutraj. Druga takoj po večericih, ob pol 4. uri popoldne. Zadržaj, ob pol 7. uri zvečer. Vključ velikim stroškom vstopnina navadna. Veličastne dogodke iz starega veka, ki ste jih dozdaj poznali samo iz knjig, si lahko sedaj ogledate kot žive pred seboj. Ne zamudite! Obiščite vsi, od blizu in daleč to izredno kinopredstavo.

Šostanj. Naš Orel priredi v nedeljo, 24. oktobra, ob 3. uri pop. v dvorani hotela Union veliko akademijo z zelo pestrim sporedom. Poleg pevskih točk, deklamacij in govorov bodo se izvajale krasne nove simbolične vaje s petjem: »Gor čez izaror«, »Lepa naša domovina«, »Le enkrat bi videl« in pa otroško igrice: »Trnuljčica«. — Vstopnina znižana. Pridite! Bog živi!

Carinski pripravnik Milosavljevič je bil na uradni predlog nenadoma premeščen, ker so prišle na dan razne nerednosti. Jaz sem bil še le prve dni oktobra v glavni carinarnici v Mariboru, kjer sem se pritožil poslovođačemu uradniku, kako je g. Milosavljevič »uradovale«. Predložil sem celo kopico kričečih slučajev, kako se je na meji po nepotrebnem šikaniralo prebivalstvo. Pokazal sem tudi račune, oziroma računske liste, ki jih je pisal Milosavljevič in še nekdo drugi. Na zadnji strani teh listov so k računu pripisane ponekod svote, ki niso kopirane. Prepovedan je bilo delavcem nekaterih dvolastnikov in posestnikov ob meji prehod čez mejo na tamošnje njive, čeravno zakonita pogodba z Avstrijo to jasno dovoljuje. Naj propadejo prideški na njivi, travniku, sadonosniku! Kaj to mar cariniku in drugim! Če so se prizadeti pritožili, ali pa samo vprašali, zakaj se tako postopa, so dobili odgovor, da je to »predrznost« in »da bodo že izkusili posledice«. Obmejne izkaznice in prelaznice so po zakonu o obmejnem prometu pristojbin proste, a posamezniki so za časa, ko je bil omenjeni carinik v Gornji Sv. Kungoti, morali plačati po 46 in 25 in 21 dinarjev, t. j. skupno 91 dinarjev, za pravico prehoda čez mejo! Za 300 komadov opeke, ki jo je pripeljal posestnik preko meje, je moral plačati 340 din. kot carino in takse. Kmet je vprašal poprej finančno kontrolo, ali je opeka carine prosta. Dobil je odgovor, da ni treba plačati nobene carine. Ko je pripeljal opeko, pa je carina znašala skoro dvakrat toliko kot je stala opeka. Odlični vinogradnik je dobil iz Avstrije kupce za vino. A carinik mu ni dovolil, da bi po carinski poti prepeljal vino na avstrijsko stran, čeravno je hotel zadostiti vsem zakonitim predpisom. Nekega dne se je občanom občine Vrtnice povedalo voziti žito v mline ob meji. G. župan Zunko me je osebno prosil pomoči. Z g. županom sva morala prositi celo g. srezkega poglavarja za pomoč. Nato je carinik uvidel, da je postopal protizakonito. — To je samo nekaj slučajev. Vseh ne morem in nočem navesti, ker jih bom uporabil o pravem času drugod.

Ali ti krivični slučaj ne govorijo dovolj jasno? Se do danes ne vem, kateri stranki pripada g. Milosavljevič, ki ga Mohor, »Tabor« in »Jutro« tako omiljuje in hvalijo. Ali za mene kot narodnega poslanca in zastopnika obmejnega okraja je jasno, da proti takim krivicam moram nastopiti, ali je to potem kakemu samostojno-demokratskemu učitelju prav ali ne. V zbirki pritožb proti cariniku in nekaterim financiarjem pa je tudi nekaj takih, ki so mi jih sporočili pristaši SDS in SKS. Naj se torej Mohor in Milosavljevič pomirita s »Taborom« in »Jutrom« vred. To je moj odgovor.

Franjo Žebot, narodni poslanec v Mariboru.

Pisma iz domačih krajev.

Sv. Križ pri Mariboru. Nepričakovana nesreča je udarila Šikarjevo hišo. V nedeljo, 10. oktobra je vsa župnija spremljala od hiše žalosti na pokopališče nadebnega sina, dobrega mladca Matijeka Hauptmana, ki se je bil ranil v nogo pri obsekovanju smreke, ter dobil v neprevidnosti v rano trose tetanusa, nakar si je iskal pomoč v mariborski bolnici, pa je že bilo prepozno. V strašnih bolečinah je moral izdihniti, ločen od svojih dragih — pa je bil spreviden in pripravljen na težko smrt. Še par trenutkov pred smrtjo je glasno molil Očenaš — tako so bili vsi navzoči presunjeni in ginjeni. — Počivaj v miru, dobri mladenci — tvoja nesreča nas iznova opominja: bodite pripravljeni vedno, ker ne veste ne dneva ne ure ...

Šmiklavž pri Slovenjgradcu. Slavnost blagoslovljenja nove zastave za tukajšnjo Marijino družbo se je na nedeljo cerkvenega žegnjanja, dne 17. oktobra t. l. prav slovesno izvršila. Dekleta so župnijsko cerkev prav okusno okinčale, zlasti so omislile okrog podobe družbinega oltarja dragocen venec iz umetnih vrtnic. V slovesnem sprevodu so članice prenesle novo zastavo iz mečnarije v cerkev. Pred odhodom procesije je zastavonoška, Pušnikov i Mina v navdušenih besedah pozdravila č. g. duhovnega svetnika in župnika Ivana Jurko v Staremtrgu pri Slovenjgradcu, ki je prihitel novo zastavo blagosloviti. Nova naša družbina zastava, povdarjala je govornica, pomenja boj in zmago, boj pod vodstvom Brezmadežne Device zoper greh do zadnjega izdiha, zmaga pa je nam zagotovljena, ako me stanovitno vztrajamo pod Marijino zastavo, ker Mari božja je strla glavo peklenški kači. To zvestolo me dekleta ob današnji slovesni priliki objubljam. V cerkvi je imel gospod svetnik Jurko krasen govor. Pohvalil je najprej živahno delovanje naše Marijine družbe in izredno poštrevnost njenih članic. Zakaj danes obhaja družba že drugo slovesnost blagoslovljenja v tem letu, po veliki noči se je blagoslovil novi kip Matere božje, ki je stal 8000 kron, danes se pa blagoslavlja nova družbina zastava, ki je stala 4752 kron. Obe ti veliki vsoti so družbine članice tekom enega leta nabrale. Nato je gospod svetnik razlagal pomen nove zastave. Bela je družbina zastava, bela barva je Marijina barva, barva nedolžnosti, bela je barva sv. hostije, barva presv. Rešnjega Telesa, naj tedaj dekleta posnemajo Marijino čisto življenje in rabiho v ta namen najuspešneje sredstvo, pogostno sv. obhajilo. Na zastavi sta dve podobi, na eni strani je podoba brezmadežne spočete Device Marije, ki stoji peklenški kači na glavi, tedaj v neprestanem boju zoper vsak greh; žarki iz Marijinih rok pa pomenijo številne milosti, ki jih Mari božja svojim častilecem izposluje. Na nasprotni strani se nahaja podoba sv. Miklavža, našega farnega patrona, ki je ob enem tudi patron nedolžnosti, ker je trem deklicam ščitil nedolžnost, ker jim je s podaritvijo dote omogočil stopiti v zakonski stan, patron zdržnosti, ker se je toliko postil, in mogočen pomočnik v viharjih skušnjav. Pomenljive so tri zlate jabolke, ki jih sv. Miklavž na knjigi v rokah drži. Prvo jabolko pomenja ponižnost, drugo čuječnost, tretje pa gorečo molitev; te tri čednosti naj dekleta posebno gojijo. Tako globoko zamišljen govor je napravil na verno ljudstvo zmogovit vtis. Končno je gospod svetnik zastavo blagoslovil. Botra novi zastavi je bila čednostna in ugledna žena Helena Globočnik, kmetica pd. Pajenca v Šmiklavžu, ki ima štiri hčere v Marijini družbi. Iskreno hvalo izrekamo č. g. svetniku Ivanu Jurko za njegov krasen govor in ves trud, srčna hvala pa tudi našim družbinim članicam za njihovo veliko poštrevnost in našim vrlim faranom in drugim dobrotnikom, ki so naša dekleta s svojimi darovi podprli.

Kamenščak pri Ljutomeru. Tu je bil 4. t. m. pokopan gospod Anton Slavič, gostilničar in posestnik. Umril je na posledičnih svetovnih vojne, kajti prinesel si je kal boleznj s fronte. Bil je v najlepši moški dobi, star komaj 38 let. Priljubljen je bil povsod, ker je bil prijazen in vnet delavec pri vsakem domačem podjetju; posebno na se je udeleževal kot član v krajnem šolskem svetu in pri gasilnem društvu. Dokaz priljubljenosti je pokazalo mnogobrojno spremstvo na njegovi zadnji poti: šolska mladina z učitelstvom, gasilno društvo z ljutomersko godbo, telovadno društvo, trgovsko in obrtno društvo in mnogobrojno ljudstvo znancev, so-

Naša društva.

Katoliško prosvetno društvo v Jarenini vabi svoje člane na občni zbor dne 24. oktobra po jutranji službi božji v Citalnici. Na dnevnem redu je: Citanje zapisnika, poročila odbornikov, poročila zastopnikov Mladeniške in Dekliške zveze; volitev odbora in slučajnosti. Udeležba obvezna za vse člane. Vabi odbor!

Sv. Lenart v Slov. gor. Katoliško bralno in gospodarsko društvo priredi v nedeljo, dne 24. oktobra 1926 po večericih burko: »Vse naše« in vinsko trgatev. Potem sledi prosta zabava z godbo. K mnogostevilni udeležbi vabimo vse prijatelje katoliških društev. Zavedajte se, da se udeležite vedrega, poštenega razvedrila, ter da s tem mnogo pripomorete našemu društvu. Na veselo svidenje. Bog živi! Odbor.

Katoliško bralno društvo pri Sv. Antonu v Slov. gor. priredi v nedeljo, dne 24. oktobra 1926 dekliško igró »Junaške Blejke«. Po predstavi bo srečlov z bogatimi dobitki. Srečke se bodo prodajale šele na kraju veselice.

Sv. Lovrene v Slov. gor. V nedeljo, 31. oktobra po večericih se vrši redni letni občni zbor tukajšnjega Slov. kat. izobraževalnega društva S prav obilno udeležbo pokažimo, da nam je na srcu procvit našega društva ter da znamo ceniti pravo izobrazbo in vzgojo. Vsak član dobre krščanske hiše naj bo tudi član izobraževalnega društva!

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru prične svojo letošnjo sezono z vzpizoritvijo iger »Roka božja« in »Fernando, strah Asturije«. Uprizoritve se vrši v nedeljo, dne 24. oktobra, ob 3. uri popoldne v Katoliškem domu. — Ker sta igri zelo lepi in

rodnikov in prijateljev. Naj v miru počiva, žalujoči rodbini naše sožalje!

St. Jurij ob juž. žel. Kam gremo 24. oktobra popoldne? V St. Jurij, kjer uprizaro deklška Marijina družba po večernicah v dvorani Katoliškega doma lepi igri »Lurška pastirica«. Dne 17. okt. popoldne je blagoslovil veleč. gospod dekan Mikuš novozgrajeno Cernovškovo kapelico. Slovesnost je posebno povečalo krasno vreme. Pred blagoslovitvijo je imel gospod dekan krasen nagovor o Mariji, ki naj kraljuje v naši fari, kraljuje v srcu vsakega dobrega kristjana. Po blagoslovitvi je zapel cerkveni zbor še nekaj prav lepih pesmi Mariji na čast. Kapelica je prav lepa, a zato tudi draga. Kip sam stane 2000 D. Blagi gospod Cernovšek želimo, da bi se še mnogo let veselila svoje kapelice.

Drešnjavos pri Petrovčah. Poročila se je tajnica in blagajničarka našega orliškega krožka, sestra Fanci Osetova z g. Franjo Golavšekom. V novem stanu ji želimo obilo sreče in božjega blagoslova. Želimo, naj tudi v bodoče ne pozabi toliko ji priljubljene orliške organizacije. — Z veseljem je sodelovala pri vseh prireditvah. Za vse naj ji bo izrečena prisrčna zahvala. Bog živi!

Šmarje pri Jelšah. Predzadnji petek smo imeli pri nas pogreb, kakoršnega še v Šmarju ni bilo. Umrila je mladenka v 25. letu svojega vzornega življenja, Trezika Rupnikova iz Stranj. Preč. g. kaplan Strmšek, kot voditelj Marijinih družb je prišel z Marijino družbo in družbenim praporom v Stranje na dom rajne Trezike. Tam je vzel slovo v prekrasnih besedah. V dolgem sprejmu smo potem spremljali dobro Treziko proti Šmarju, kjer je zopet čakalo veliko ljudi, pomenujoč se, da je bila Trezika v resnici ena najbolj odkrito dobrih, pobožnih in za vse dobro vnetih deklet. Bila je dolgo vrsto let cerkvena pevka in tudi prav dobra gospodinja na očetovem posestvu, ker jo je dobra mamica prehitro zapustila. Odločila se je tudi bila za samostan, v katerega je tudi šla, ali bila je božja volja in radi neozdravljive boleznosti se je morala vrniti zopet na svoj dom, kjer je z nepopisno potrpežljivostjo v hudih bolečinah čakala, kedaj jo dobri Bog pokliče po plačilo in ji da večnega ženina in mater Marijo, ki jo je tako ljubila, za plačilo. Skozi trg je vodil pogreb monsr. prof. Vreže s tremi domačimi gg. duhovniki. Sv. maša s skupnim sv. obhajilom družbenic je daroval gospod Strmšek. Pri odprtem grobu je govoril monsr. Vreže in g. Strmšek.

Šmarje pri Jelšah. Proslava obletnice koroškega plebiscita. Zakasnili smo se nekoliko in smo obhajali spomin žalostnega 10. oktobra šele 17. t. m. Proslava se je vršila v Katoliškem domu, po skupnem načrtu Prosvetnega društva in podružnice Jugoslov. Matica. Bil je lep popoldan v Katoliškem domu, ko se je zbralo številno občinstvo, da vzbudi spomin na lepo Koroško, sedaj odtrgano od svoje domovine. Lepa deklamacija — Gospa sveta — združena z živo sliko, je otvorila proslavo. Nato je navdušeno in pesniško lepo govoril slavnostni govor šmarnski domačin, monsr. Vreže. Opisal je z lepimi, le njemu lastnimi besedami, prepletenimi s citati naših starih narodnih romantikov, krasoto slovenske zemlje in prav posebno zibel in raj našega naroda — lepo Koroško. Opisal je Koroška-irpina, Koroška-nezmagljivega, v glavnih potezah zgodovino njegovo, ter njegovo usodo pred šestimi leti. Povdarjal je prav umestno, da ne bodimo malodušni, ampak zaupamo v končno zmago pravice. Po krasnem govoru monsr. je sledila simbolična vaja — Gor čez izaro — s spremljevanjem klavirja in pevskega zbora. S svojo simbolijo je vaja zelo ugajala. Nato je bila uprizaritev Miklova Zale, ki so jo igrali tudi pred 14 dnevi. Priznati treba: igralcem vsa čast, igrali so v resnici dovršeno. Tako je minila proslava v najboljšem razpoloženju. Opazili smo pa eno: prevelikost trga je privedel skoraj popolnoma bojkotiralo. Kje je tu narodna zavednost? To bi prešli, ko bi vsaj sami privedli proslavo, a tudi tega ni bilo. Na ta način se diskreditira vsa idealno delo Jugoslovanske maticе in se slabijo moči.

Ložno pri Sv. Florjanu. Za veliki zvon so darovali sledeči dobrotniki: Gobec Florjan iz Zabnika 100 D, Jager Matija, uradnik v Zagrebu 100 D, Sket Gregor iz Kostivnice, 100 D, Škrabl Feliks, trgovec v Mariboru 70 D, mladenič Tramšek Jožef je nabral pri raznih dobrotnikih 200 D. Ljubi Bog naj obudi še mnogo takih dobrih src, ki bodo pomagala Ložni Materi Božji velik dolg za lanski zvon plačevati. Za vse blage dobrotnike, ki so dosedaj kaj več darovali v isti namen, se bo še novembra meseca ena sv. maša darovala. Letošnjo zahvalno nedeljo, dne 31. oktobra (pred Vsemi svetniki) bomo na Ložnem prav slovesno obhajali v čast Kristusu Kralju ter pričakujemo obilno število pobožnih romarjev, ki se bodo za to leto poslovlili ob ljube Gospe na Ložnem. To rej, na veselo svidenje.

Sv. Marijeta pri Rimskih Toplicah. Most čez Savinjo, katerega je narasla voda dne 9. avgusta jutraj odnesla na desni breg Savinje, se zopet popravlja, in imamo upanje, da bo v kratkem dovršen in izročen prometu.

Kozje. 60 žrtvam svetovne vojne iz občin Kozje, Veterinik, Zdolet. Blizu se nam praznik Vseh svetih in vernih duš dan. Vsi vojni tovariši, ki smo prišli domov pohabljeni, potrti in bolani, se Vas tovariši, kateri ste v tujini na visokih gorah, prostranih poljanah in v zapuščenih grobovih pokopani, z žalostjo spominjamo. Vdove in sirote, ki jih je zadela bridka usoda, se Vas spominjajo, ker jih muči skrb, beda in trpljenje. V mukah in trpljenju smo bili z Vami, videli Vaše trpljenje, Vaše muke in bili tudi nekaterim priča Vaše zadnje ure. Zato nas tembolj boli Vaša usoda. Ako mislimo na Vaše grobove po vsej naši poti nazaj, kjer smo z Vami trpeli, je to za nas najstrašnejša misel. Samotno ob robovih pokopališč, po skalovju in prepadih počivajo Vaši izmučeni zemeljski ostanke. Nihče Vas ne najde, nihče ne pride k Vam in nihče Vam ne bode mogel prižgati luči na dan Vseh svetih in vernih duš, ko bode pel glas zvona za vse rajne farane. Predaleč ste od svojih staršev, žen, otrok in sorodnikov. Ne bodo mogli priti na dan vernih duš k Vam na grobove, da bi jih rosili s solzami. Da se mi odslužimo naši tovariški dolžnosti, izkažemo do Vas spoštovanje in ljubezen, zato bomo v duhu stali pri Vaših grobovih tam daleč v tujini in na mesto na njih, bode plapolala večna luč doma, luč ljubezni na spomeniku, ki je postavljen Vam v spomin, Vam v čast. Da se bode mogel spomenik dostojno razsvetliti na praznik Vseh svetih in vernih duš dan, zato še danes trkam na vsa dobra srca občanov vseh treh občin, da blagovolijo prispevati na pomé s prostovoljnimi prispevki za razsvetljavo spomenika. Se tako mali dar, če ne eden ali dva, pa tri, in lučka lahko gor! Prispevki se naj izročijo pri županstvu v Kozjem. Podružnica Zveze slov. vojakov iz svetovne vojne v Kozjem.

Kozje. Dne 7. novembra t. l. ob 1. uri popoldne bode žrebanje loterije Prostovoljnega gasilnega društva v Kozjem. Vsem, ki imajo srečke v vednost, ker na posamezna vprašanja se ne more odgovarjati. Srečke se še lahko dobijo do dne 31. oktobra pri društvu. Pozneje se ne bodo razpoložile. Vsi oni, kateri so srečke naročili, a jih še niso plačali, se resno opozarjajo, da iste takoj plačajo. Vsaka srečka, ki bi do dne 7. novembra dopoldne ne bila plačana, je neveljavna. Vsi oni, ki imajo srečke v razprodaji, naj pošljejo obračun z morebitnimi preostalimi srečkami društvu do dne 6. novembra 1926 nazaj. Odbor.

in da moramo na njo opozoriti še posebej naše slovenske brate veselih Slovenskih gor, sploh brate zelenega, slovenskega Štajerja.

V Murski Soboti imamo — hvala Bogu — gimnazijo, a imeli moramo tudi Dijaški dom, in sicer hočemo imeti, ker smo verni kristjani, še več, katoličani, katoliški Dijaški dom, ki naj po našim našim sinovom telesno in duševno hrano na podlagi večno veljavnih krščanskih načel in ki naj na ta način nadomesti, ozir. doda, kar zanemari, odnosno opusti sedanja srednješolska izobrazba in vzgoja. Dijaški dom pa je potreben tudi radi tega, ker Murska Soba ne more nuditi vsemu dijaštvu primernih stanovanj in zadostne oskrbe.

Dejansko »Martinišče« želi obstojati. Razmere so nas prisilile, da smo ga pred tremi leti otvorili v poslopju rimsko-katoliške šole in smo tam dajali preskrbo tolikim dijakom, kolikor smo jih sploh mogli vzeti pod streho. To je bila le začasna rešitev vprašanja »Martinišča«. Mogoče bi se nadalje ostali v šoli, a ne bo mogoče, ker so nam šolo odpovedali in jo bomo morali po zaključku šolskega leta izprazniti.

Zidati bo treba, a naš prekmurski narod je prereven, skoraj premajhen, da bi mogel nositi vse stroške, s katerimi je dograditev in oprema »Martinišča« združena. Ker si torej sami ne moremo pomagati, se moramo obrniti do svojih najbližjih bratov. Kar naše moči prenesejo, radi žrtvujemo, kar pa bo potrebno še razen tega, moramo prositi drugod.

Začeli smo z loterijo. Na ta način pridemo najprej do svote, ki nam je za prvi slučaj potrebna. Razprodajanje srečk se po Prekmurju že vrši. Kakor pa izgleda, doma niti polovico srečk ne bomo mogli razpečati, ker nas je pač — premalo in smo revni. Prihajamo tudi k vam. Razposlali smo in razposiljamo srečke na župnišča. Sežite po njih! Društva, ki so ob vsaki priliki, ko gre za kako dobro stvar, tako požrtvovalna, naj tudi sedaj pokažejo svojo verno za dobro stvar.

V združenih silah je moč! V tem slučaju gre sicer le za naš dijaški dom »Martinišče«, a povdarjamo, da ta Dom ne bo le naš in ne bo le nam v ponos, temveč bo služil kot spomenik skupne požrtvovalnosti slovenskih bratov na obeh straneh Drave.

Gospodarstvo.

LETOŠNJA TRGATEV IN CENE MOŠTU.

Glavna trgategv po štajerskih vinskih gorah je pričela prejšnji teden. Zadnje večdnevno deževje je vplivalo zelo neugodno na razvoj grozdja, ki je začelo vsled preobilne mokrote pokati ter gniti. Že itak slabi izgledi na trgategv so se vsled deževja poslabšali v zadnjem času za dobrih 20—30%. Vinogradniki so bili od vremenske sile primorani, začeti s trgatvijo, ker bi sicer ostali čisto prazni rok. Mnogo je še takih, ki imajo polovico zdravega grozdja, ti pa izjavljajo, da bodo počakali s trgatvijo. Omeniti je treba, da so južni vetrovi zadnjih dni zelo ugodno vplivali na zrelost grozdja. Dočim so kazali prve dni brani mošti komaj 13—14%, so kazali zadnji teden brani 15 do 17%. Pozno brana vina tudi letos ne bodo slaba, a bodo seveda zelo redka. V splošnem bo uspeh letošnje trgategv ostal daleč za lanskim pridelkom. Naša prerokovanja več mesecev pred trgatvijo so se žalibog uresničila. Posestniki, ki so pridelali lani 10 polovnjakov, imajo letos povprečno po 2—3. Zelo redki so slučaj, da je dobil letos kateri vinogradnik le polovico lanskega pridelka. Glede cen moštu vlada v vinski trgovini to glavno načelo, da se plačuje po gradih sladkorja klosterneuburske tehtnice. Do 10 ° stane vsaki grad 1 krono, 15odstotni mošt se plačuje navadno po 16 kron, 16odstotni po 18 kron, 17odstotni pa po 20 kron. Sortirani in višjepercentni mošti pa se plačujejo in prodajajo po dogovoru. Ne glede na splošni malenkostni letošnji vinski pridelek v Jugoslaviji so zgoraj navedene cene razmeroma nizke za naša štajerska vina, ker moramo vpoštovati, da živimo pod preplavljenjem z drugimi cenejšimi in manj vrednimi vini. Ravno radi preplavljanja z drugimi slabšejsimi vini bi morali naši vinogradniki odločno zahtevati postavbo, ki bi določala, da se sme vino tržiti samo pod tistim imenom, kjer je rastle in se pridelalo. Pekrčan se naj toči po celi državi res pristen. Imena: Haložanec, Ljutomerčan itd. naj bodo postavbo zaščiteni kot posebne vrste Slovenskih gor. Sedaj se prodaja Ljutomerčan ali Jeruzalemec po celi državi, akoravno je bil pridelan po največ v Banatu. Postavno zagisuran pridelek štajerskih vin bi koristil vinski trgovini in vinogradnikom. Kakor kažejo poročila iz drugih držav, je letos povsod slaba vinska letina in bodo vinske cene v stalnem porastu.

Iz Ljutomerskih gor. Proti koncu zadnjega tedna brani mošti so kazali gradacijo dobrih let. Mešani mošti so imeli povprečno po 17—19% sladkorja, sortirano blago pa: traminec 20—22%, muškatni silvanec 19—21%, burgundec 20—23%, rulanec 22—24%, rizling 19—21%. Kup čija je radi tega izredno živahna in cene so šle sunkoma kvišku. Blaga je malo na razpolago. Večji posestniki ne kažejo volje do prodaje, ampak čakajo na cene po pretoku. Ta teden bo trgategv povsod končana.

Sromlje pri Brezicah. Trgategv po vinogradih je končana. Vse je razočarano, ker tako slabe trgategv se nihče ni nadejal. Pričakovali smo, da bomo dobili polovico lanskega pridelka, dobili smo pa večinoma le eno tretjino, nekateri eno četrtino, ali še manj. Polovica vsakega grozda je bila suha, kar se pred trgatvijo ni opazilo. Pridelke lo menda nekoliko slajši, kakor lani. Če bi ne bilo ugodnega vremena v septembru, bi grozdje sploh ne dozorelo. Trgategv se je vršila v krasnih dneh, toda brez običajnega pelja, streljanja in ukanja. Nekaj starega vina je še na prodaj. Nekaj partij se je ta teden prodalo po 7 D liter.

Oddaja vinskih trt in sadnih dreves iz drž. trtnic in drevesnic mariborske oblasti. Prihodnjo spomlad se bode oddajalo iz drž. trtnic in drevesnic v mariborski oblasti trtne in drevesne sadike najbolj upeljanih vrst, kakor: laške graševine, muškata silvanca, belega burgundca, rumenega šipona (pošipa), zelenega silvanca, žlahtnine in druge, cepljenih na rip. portalis, rupestris št. 9, solonis na rip. 1916; nadalje od jablan: štajerske mošankice, renškega bobovca in druge po sledečih znižanih cenah in sicer: cepljenke Ia po 1500 din. 1000 komadov. korenjaki Ia po 250 din., IIa po 75 din., ključki Ia po 100 din., IIa po 35 din. 1000 komadov, drevesa (visokodebelna) Ia po 15 din. in IIa po 10 din. komad. To blago se razdeli med manj imovite posestnike, ki doprinesejo od pristojne občine tozadevno potrdilo. Eventualni preostanek se dodeli imovitejšim posestnikom, katerim se pa računajo trte in drevesa po dnevnih cenah. Nadalje veljajo te cene le na oddaj-

nem mestu v dotični trtnici ali drevesnici. Za omot in dovoz po železnici se zaračuna lastne stroške. Pri dodelitvi se bo v prvi vrsti upoštevalo vinogradnike in sadjarje mariborske oblasti, potem šele ostale. Naročila morajo biti kolekovana (5 din. na vlogo) in se imajo vložiti najkasneje do 25. novembra t. l. in sicer: 1. Na trte iz območja srezkih poglavarstev Ljutomer, Ptuj, Dolnja Lendava, M. Soba, Čakovec in Prelog pri: Upravniku drž. loznega in ovočnega nasada v Kapeli, pošta Slatina Radenci; 2. iz območja srezkega poglavarstva Celje pri: Upravniku drž. loznega nasada v Sv. Uršuli, pošta Dramlje pri Celju; 3. iz območja vseh ostalih srezkih poglavarstev pri: Upravniku drž. loznega in ovočnega nasada v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru; 4. naročila na drevesa pa iz območja vseh srezkih poglavarstev mariborske oblasti pri: Upravniku drž. ovočnega nasada v Ptufu. Enemu naročniku se zamore dodeliti za enkrat po največ le do 1000 komadov cepljenk, 2000 komadov korenjakov, 5000 komadov ključev in do 100 dreves. Za slučaj neizžerpanja zaloga pri tej razdelitvi se bo razdelitev vršila tudi po navedenem roku. Naročila so obvezna in mora vsak naročnik naročeno blago v slučaju dodelitve prevzeti, oziroma plačati.

KMETOVALCI, GOJITE ČISTO PLEME!

Obračam se do Vas s tem pozivom, s prošnjo in željo, pred vsem iz praktičnih razlogov, s stališča dobičkanosti in v bodočnosti naše živinoreje.

Obračam se do Vas s to prošnjo in željo, ker so mi jesenska potovanja v mojem službenem okolju prinesla veliko razočaranje. Domneval sem na podlagi površne sodbe in na podlagi ogledov hlevov in čred — osobito ob priliki razstav in licencovanj, da se nahajam v plemensko najčistejšem rejškem okolju marijadvorske pasme. Jesenska potovanja po naših vaseh, pašnikih in senogetih pa so to mojo domnevo kruto varala in povsem ovrgla. Kar strmeli sem in nisem mogel verjeti mojim očem. Oziram se na levo in desno po travnikih, na katerih se sedaj v jeseni povsod pasejo lepe črede mlade in dozorele živine. Le tu in tam vidim še kako lepo, zarodno čistega, belo-rumenega marijadvorskega tipa. Ostale živali po večini niso več čiste. In zvečer srečujem v naših idiličnih in zasanjanih gornjesavinjskih vaseh, na povratku s paše, marsikatero čredo, v kateri ni niti ene živali čistega plemena. Vse je zmešano. Rdečelisasti pingavci, črnorjavci montafonci in celo sive hrvaške buše.

Ali naj bi ob taki sliki ne bil razočaran vsled tolike nezavednosti živinorejcev? Ali naj bi vsled tega ne zabolelo pravega živinorejca, vsako le količkaj čuteče srce?

Kako lepo je pogledati v jesenski dobi enotno čredo čistega plemena, ki se marljivo in skrbno pase po zelenih, solčnih pašnikih naših tihih slovenskih logov in dolin! Kako odvrtna, odbijajoča in kvarna pa je slika mešane črede, v kateri so zastopane vse mogoče, bele, črne, sive, mršave in kuštrave živali! Kajti čistost in izenačenost črede v barvi ne vpliva samo ugodno na naše oko, ampak nam navadno tudi pove, da je posestnik teh živali dober živinorejec, da ljubi svoje živali ne samo z ozirom na zunanjo lepoto, ampak pred vsem tudi z ozirom na užitek, mlečnost, razvoj telesnosti itd. In vsak kupec bo nehoteraje kupoval pri posestniku s čisto živino, ker je vtis čistote in izenačenosti plemena čisto drugi. Napram vsestransko mešani čredi bo tudi največji šušmar-kupec povsem nezaupljiv.

Pa to ni glavni razlog, da Vam kličem: gojite čisto plemel! Glavni razlog je mnogo tehtnejši.

Pri nas v Sloveniji vendar v mnogih okrajih hočemo pred vsem vzrejati plemensko živino za naše zaostalejšekraje na jugu države. Naravno, da je za vzrejo take kvalitativno prvovrstne živine osnovni pogoj: čisto plemel! In ako imamo enkrat čisto, izenačeno blago, potem šele moremo misliti na vsestransko zboljšanje plemena. V hlevu z mešanim blagom — pa če je to kvalitativno še tako dobro — ne bode nikdo kupoval v večjem obsegu živine za plemel. Osobito na kupce iz drugih okrajev in pokrajin pri tako mešani in križani živini ni računati.

To naj uvažujejo pred vsem vsi oni zavedni kmetovalci, ki si prizadevajo, da se živinoreja povzdigne, da se zboljša vir dohodkov in naj grejo v prvi vrsti sami z dobrim vzgledom naprej ter naj držijo le plemensko čiste živali v svojem hlevu.

Glavni razlog vsestranskemu mešanju govejih pasem je vendar menda po večini že odpadel. Tudi na jugu države, na Hrvaškem in v Srbiji ni živina toliko cenejša, da bi se jo splačalo uvažati v svrhu nadaljnje reje pri nas. Mnogi posestniki pa, ki so prva leta po vojni uvažali pingavce in simentalce iz južnih krajev, so se pozneje bridko kesali, ker so zanesli v svoje hleve s to živino le jetiko in bolezen, ki je okužila še ostalo zdravo domače plemel.

V pasemsko obmejnih krajih pa vidimo še zdaj vsled nezavednosti in nevednosti ljudstva stalno mešanje in križanje živine. Iz gole nevednosti in neumestne dobičkalnosti vam gre siromašen planinski kmet v bogve kako oddaljen kraj, kjer si kupi na sejmu kako mešano, zaostalo živinčje, ki je čisto tujega plemena in ki je bilo mogoče za par dinarjev cenejše kot dobra žival v domačem plemenskem okolju. Imel je mogoče ta kmet navidezno trenutni dobiček, ne ve pa, koliko je s tem ravnanjem škodoval bodočnosti svoje reje in reje njegovih sosedov. Taka tuja, zaostala žival, iz katere se v večini slučajev ne da vzgojiti kaj prida potomstvo, kvari s svojim slabim in mešanim potomstvom plemel celega okoliša.

Na meji marijadvorsko-pingavškega plemenskega okoliša sem ob priliki gorenjih izvajanj in tozadevnih pogovorov od enega bolj izobraženega moža slišal zagovarjati križanje bele in rdeče-lisaste živine s tem navadnim razlogom, da je n. pr. telica-potomka čisto bele krave in rdečega plemenjaka boljša molznica kot predniki njenih roditeljev. Poučil pa sem kmetovalca, da je ta domneva povsem napačna, da glasom Mendelovih podedovalnih zakonov zarod v splošnem more biti samo onih lastnosti in one kakovosti, kot njega starši. Kar nimajo roditelji, tega tudi ne moremo pričakovati potom krvnega prenosa od zaroda, navzlic najpestrejšemu mešanju in križanju. Lastnosti in užitek kakega rodu se zboljšujejo samo potom smotrene

„Martinišče“.

Pred par mesci smo tu v »Gospodarju« že pisali o tem, da se v Murski Soboti snuje — v gotovi meri se je že osnoval — slovenski katoliški dijaški dom, ki se bo imenoval — Martinišče. Pisali smo, pišemo ponovno in bomo še pisali, ker je zadeva tako važna, da moramo o njej govoriti pred širšo slovensko javnostjo.